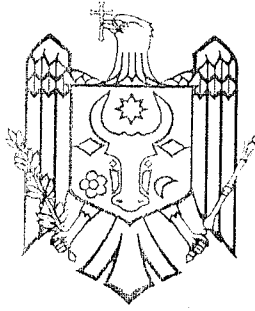

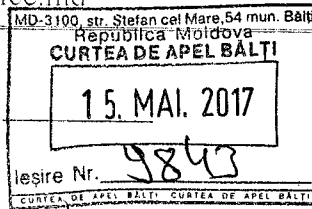
REPUBLICA MOLDOVA
Curtea de Apel Bălți

MD-3100, mun. Bălți,
str. Ștefan cel Mare 54,
tel.: +373(231)60745
fax: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Апелляционная Палата
Бэлць

MD- 3100, мун. Бэлць,
ул.Штефан чел Маре,54
тел.: +373(231)60745
факс: +373(231)23143
e-mail: cab@justice.md
web page: instante.justice.md

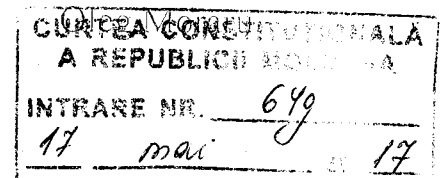
✓ Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. Lăpușneanu 28

În conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.g) din Constituția Republicii Moldova și Hotărârea pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016 a Curții Constituționale, Vă expediem conform competenței *Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional (în original)*, înaintată de *avocatul Străisteanu Doina Ioana* în interesele *Dinei Gurușciuc* și încheierea (în copie) Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03.05.2017, prin care aceasta a fost acceptată, precum și dosarul *nr.10r-43/2017 (în original)*.

Anexă:

- 1) *Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional (în original)*, înaintată de *avocatul Străisteanu Doina Ioana* în interesele *Dinei Gurușciuc* pe 17 file;
- 2) *Încheierea (în copie) Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03.05.2017* pe 5 file;
- 3) Dosarul *nr.10r-43/2017 (în original)* pe 104 file.

Judecătorul
Curții de Apel Bălți

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

**prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituția Republicii Moldova**

7

17

18

19

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire   **STRĂISTEANU**   2. Prenume   **DOINA - IOANA**

3. Funcția **AVOCATĂ**

4. Adresa **Str. Vasile Alecsandri 91, of. 8, mun. Chișinău, MD-2012**

5. Tel./fax   **(022) 22 02 82, 068592222, distraisteanu@dis.md**

6. Numele și prenumele reprezentantului* .....

7. Ocupația reprezentantului .....

8. Adresa reprezentantului .....

9. Tel. ....   10. Fax .....

11. ....

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

12.

12.1 Prezenta sesizare are drept obiect de examinare modificările și completările aduse Art. 201¹ alin(1) lit c) Cod Penal, Art. 78 alin(1) și Art. 78¹ Cod contravențional prin Art. II pct. 4 și Art. IX pct. 4 și 5 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 306-313 art. 661 din 16.09.2016 cu intrarea în vigoare din 16.09.2016 cu excepțiile prevăzute la Art. XIII a aceleiași legi. Art. II pct. 4 și Art. IX pct. 4 și 5 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 modifică componența de infracțiune Art. 201¹ Cod penal, modifică componența de contravenție prevăzută de Art. 78 Cod contravențional și introduce o componență de contravenție nouă Art. 78¹ și prin aceste modificări le transformă în componențe materiale, condiționând atragerea la răspundere penală sau contravențională a agresorului familial de producerea consecințelor: vătămare neînsemnată a integrității corporale cel puțin pentru răspunderea contravențională sau vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății cel puțin pentru răspundere penală pentru acțiuni de violență în familie.

12.2 Astfel, aceste modificări decriminalizează violența în familie care cauzează victimei traumă psihică (stress post traumatic, tulburări psihice, stress, depresie, anxietate etc) fără cauzarea simultană și a vătămării neînsemnate a integrității corporale pentru aplicarea răspunderii contravenționale cel puțin. Legea nr. 45/2010 privind prevenirea și combaterea violenței în familie pe lângă violență fizică și sexuală recunoaște ca fiind violență în familie și violența spirituală și violența economică și violență psihologică aplicarea cărora în mod sistematic asupra victimei duce la cauzarea traumelor psihologice severe care nu se supun aprecierii medico-legale pentru determinarea vătămării corporale cerute de componențele materiale ale Art. 201¹ alin(1) lit c) Cod Penal, Art. 78 alin(1) și Art. 78¹ Cod contravențional. În consecință, reiesă că modificările aduse normelor de drept: Art. 201¹ Cod penal, Art. 78 și 78¹ Cod contravențional, prin Art. II pct. 4 și Art. IX pct. 4 și 5 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 exonerează de răspundere penală și contravențională membrul de familie care aplică violența în familie fără vătămarea cel puțin neînsemnată a integrității corporale ignorându-se consecințele psihologice aduse victimei. O atare stare de lucruri vine în contradicție cu obligațiile pozitive ale Republicii Moldova asumate la ratificarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului, a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței în familie și a violenței față de femei, a Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei și alte tratate importante în domeniul combaterii violenței de gen.

12.3 Prevederile normative suspectate de neconstituționalitate:

1. CODUL PENAL al Republicii Moldova* COD Nr. 985 din 18.04.2002, Articolul 201¹.

Violența în familie alin. (1) Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin: lit.c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

2. CODUL CONTRAVENȚIONAL al Republicii Moldova COD Nr. 218 din 24.10.2008, Articolul 78. Vătămarea integrității corporale alin.(1) Maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale” și Articolul 78¹. Violența în familie Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale

3. **LEGEA nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative publicată în Monitorul Oficial Nr. 306-313, 16.09.2016, art. Nr : 661**

Art.II. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

...

4. Articolul 201¹ va avea următorul cuprins:

“Articolul 201¹. Violența în familie

(1) Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:

a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;

b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei;

c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, **dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății**, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

...

Art.IX. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3–6, art.15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

...

4. Articolul 78 va avea următorul cuprins:

“Articolul 78. Vătămarea integrității corporale

(1) Maltratarea sau alte acțiuni violente **care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale**

se sancționează cu amendă de la 25 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, sau cu arest contravențional de la 5 la 10 zile.

...

5. Codul se completează cu articolele 78¹ și 78² cu următorul cuprins:

“Articolul 78¹. Violența în familie

Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, **care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale**

se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI
EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA
DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

13.

- 13.1 Dina Gurușciuc este victimă a violenței în familie. Ea a fost în relație de concubinaj cu Nicolae Cucireavii în perioada anilor 2011-2014. Din relație are un fiu minor Cucireavii Adrian a.n. 2012.
- 13.2 Dina Gurușciuc a fost supusă sistematic violenței în familie, fizice, economice și psihologice de către concubinul său Cucireavii Nicolae. În ziua de 22.09.2014, repetat, fiind în gospodăria mamei soacre, Nicolae Cucireavii a bătut-o pe concubina sa Dina Gurușciuc în prezența copilului minor, după care a luat copilul de lângă mama în Chișinău, împiedicând astfel comunicarea dintre mamă și copil, cu scopul de a impune voința sa asupra Dinei Gurușciuc și ai cauza trauma psihologică. În continuarea acțiunilor sale violente, Cucireavii Nicolae a scos ilegal copilul din țară în Italia și a ținut separat mama de copil pînă în mai 2016 cînd Dina Gurușciuc personal a reușit să-l readucă în țară, la fel din intenția de a o supune voinței sale și a o maltrata psihologic - și anume ca Dina Gurușciuc să accepte să locuiască cu el și să fie a lui.
- 13.3 Urmărirea penală în cauza penală nr. 2014220484 a fost începută la 07 noiembrie 2014 în baza art.201/1 alin.(1) și art.164 alin.(2) lit.e) Cod penal la plîngerea dnei Gurușciuc Dina.
- 13.4 La 18 februarie 2015 lui Cucireavii Nicolae, de către procuror, i s-a incriminat că a comis infracțiunea de violență în familie în următoarele circumstanțe, așa el, aflîndu-se în relații de concubinaj de aproximativ trei ani cu cet. Gurușciuc Dina Vasile, a/n 28.03.1988, la 22.09.2014, aproximativ pe la ora 17.00, acționînd intenționat, înțelegînd caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflîndu-se în domiciliul părinților concubinei sale, situat în s. Răzălăi r-nul Sîngerei, din motivul relațiilor ostile care deja persistau, s-a certat și i-a făcut scandal concubinei Dina Gurușciuc, a numit-o pe ultima cu cuvinte necenzurate, astfel jignindu-i ei cinstea, onoarea și demnitatea, apoi el continuîndu-și acțiunile sale agresive, violente și impulsive, i-a aplicat o lovitură cu pumnul după cap concubinei Dina, cu mîinele a tras-o de păr pe ultima, iar în continuare el a apucat-o cu brațele de gît pe concubina D. Gurușciuc și o strîngea tare, după care o sufoca pe aceasta. Din motiv, că concubina D. Gurușciuc a reușit să strige în glas tare la acțiunile lui agresive și violente a intervenit mama ultimei și anume cet. Gurușciuc Raisa Ion, a/n 1962, care i-a comunicat acestuia să înceteze acțiunile sale și să nu o lovească pe fiica sa, deoarece nu are nici un drept, adică pe concubina lui D. Gurușciuc și ca rezultat peste puțin timp el s-a liniștit, astfel cauzîndu-i ultimei dureri fizice, suferințe psihice și prejudiciu moral, iar comportamentul lui anterior agresiv, impulsiv și violent a durat o perioadă de timp de aproximativ 5 – 10 min.
- 13.5 **Fiind audiat ca învinuit abia la 7 noiembrie 2016 după modificarea componentei de infracțiune Art. 201¹ CP, Cucireavii Nicolae a recunoscut vina și a declarat despre circumstanțele în care a comis infracțiunea de violență în familie. Dar pînă atunci:**
- 13.6 La 23 aprilie 2015 de către Procuratura sectorului Buiucani mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr.2015030915 conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 207 Cod penal. Efectuarea urmăririi penale a fost dispusă organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție sectorul Buiucani, mun.Chișinău.
- 13.7 La 27 aprilie 2015 cauza penală a fost transmisă pentru continuarea urmăririi penale organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție raionul Hîncești. Prin ordonanța Adjunctului Procurorului General din 30 octombrie 2015 cauza penală a fost retrasă din gestiunea organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție raionul Hîncești și transmisă organului de urmărire penală al Inspectoratului de poliție raionul Sîngerei din

- 13.8 La 14 august 2015 s-a decis disjungarea din cauza penală nr. 2014220484 a unei cauze separate în privința Cucireavii Nicolae Nicolae, în baza art.201/1 alin.(1) și art.164 alin.(2) lit.e) Cod penal, atribuindu-i nr. 2015220371.
- 13.9 La 24 decembrie 2014 cauzele penale nr. 2015030915 și nr.2015220371 au fost conexate într-un singur dosar, atribuindu-le nr. 2015030915.
- 13.10 La 18 februarie 2015 în privința lui Cucireavii Nicolae Nicolae s-a emis ordonanța de punere sub învinuire în baza art.201/1 alin.(1) și art.164 alin.(2) lit.e) Cod penal. **Ordonanța nu i s-a adus la cunoștință din motivul că organul de urmărire penală afirma că nu se cunoștea locul aflării lui, deși avea informația de la avocat Dinei Gurușciuc cu adresa din Italia unde se ascundea.** La 24 decembrie 2015 lui Cucireavii Nicolae i s-a adus învinuirea și în baza art. 207 Cod penal.
- 13.11 La 23 februarie 2015 a fost emisă ordonanța despre dispunerea investigațiilor în vederea găsirii învinuitului.
- 13.12 La 26 mai 2015 instanța de judecată a înlocuit măsura preventivă în privința lui Cucireavii Nicolae în arest preventiv. **Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 iunie 2015 a fost admis recursul avocatului în interesele lui Cucireavii Nicolae și anulată încheierea și mandatul de arest.**
- 13.13 La 11 februarie 2016 măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea aplicată la 18 februarie 2015 în privința lui Cucireavii Nicolae a fost revocată.
- 13.14 La demersul repetat al procurorului, la 24 februarie 2016 instanța a refuzat aplicarea arestării preventive în contumacie în privința lui Cucireavii Nicolae
- 13.15 La 09 martie 2016 Curtea de Apel Bălți a admis recursul repetat al procurorului și a aplicat în privința lui Cucireavii Nicolae arestul preventiv.
- 13.16 Prin încheierea Judecătoriei Sîngerei din 14 octombrie 2016 pe motivul apariției circumstanțelor noi a revocat măsura preventivă arestarea și a aplicat în privința lui Cucireavii Nicolae liberarea provizorie sub control judiciar, cu impunerea unor obligații.
- 13.17 **La 07 noiembrie 2016 învinuitul Cucireavii Nicolae s-a prezentat la procuror și a fost notificat cu învinuirea, fiind audiat ca învinuit. Tot atunci învinuitul și apărătorul acestuia au înaintat cererea despre liberarea de răspundere și tragerea la răspundere contravențională pe învinuirea adusă pentru violența în familie, deoarece din 28 iulie 2016 art.201/1 alin.(1) Cod penal este în noua redacție și deja faptele lui nu constituie infracțiune.**
- 13.18 Examinînd cererea învinuitului și apărătorului acestuia, procurorul raionului Sîngerei a decis de a admite cererea cu scoaterea lui Cucireavii Nicolae de sub urmărirea penală. Procurorul a indicat că faptele acestuia au fost calificate conform art.201/1 alin.(1) Cod penal- *violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familie asupra unui alt membru al familie, are a provocat suferință fizică, psihică și prejudiciu moral.* În ordonanța procurorului se indică prin Legea nr.196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.201/1 Cod penal are un nou cuprins: "*(1) Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:*
- a) *maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;*
  - b) *izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei;*
  - c) *privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății,*

Violența în familie "Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale, se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile." **Procurorul indică că conform actului de învinuire lui Gurușciuc Dina i s-au cauzat dureri fizice, suferințe psihice și prejudiciu moral, iar comportamentul lui agresiv, impulsiv și violent a durat o perioadă de timp de aproximativ 5 – 10 min, dar conform dispozițiilor art.201/1 Cod penal, în vigoare de la 16 septembrie 2016, pentru calificare în baza acestui articol este necesar ca să survină urmările prejudiciabile- soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei. În cauza Gurușciuc Dina nu au survenit aceste urmări.**

- 13.19 Ordonanța din 17.11.2016 a procurorului de scoate de sub urmărire penală a lui Cucireavii Nicolae Nicolae pentru învinuirea adusă în temeiul Art. 201¹ alin(1) Cod Penal a fost contestată în ordinea Art. 299¹ – 299² CPP și cerută pornirea procedurii contravenționale în temeiul Art. 78 alin(2) Cod contravențional (în redacția articolului de până la 16 septembrie 2016) și repetat cerută recalificarea acțiunilor cet. Nicolae Cucireavii în Art. 201¹ alin(2) lit a) Codul Penal săvârșit asupra doi membri de familie. Au fost anexate suplimentar raportul medico-legal nr. 1337 din 28 martie 2014 și raportul medico-legal cu nr. 6257 din 10.12.2014 care confirmă acțiunile sistematice de violență fizică și psihică asupra Dinei Gurușciuc din partea lui Cucireavii Nicolae, cu cauzarea inclusiv a leziunilor corporale. Acestea au avut loc până la violența din 22.09.2014 și după, și vorbesc despre caracterul violent și INCOREJABIL al agresorului. S-a argumentat că acțiunile de violență în familie, potrivit Art. 201¹ alin(2) CP trebuie calificate per ansamblu, nu fragmentat, pe toată perioada cât a durat violența asupra Dinei Gurușciuc și luat în calcul faptul că s-au întâmplat în prezența copilului minor, Adrian Cucireavii.
- 13.20 Prin ordonanța din 05.12.2016 s-a respins plîngerea depusă în ordinea Art. 299¹ – 299² CPP de către procurorul ierarhic superior pe aceleași motive – legislația a fost modificată cu ușurarea situației agresorului în sensul decriminalizării violenței în familie a cărei urme nu sînt vătămarea neînsemnată, cel puțin, a integrității corporale.
- 13.21 La 13.12.2016 a fost depusă plîngerea în ordinea Art. 313 CPP la judecătorul de instrucție. Aceasta a fost respinsă cu argumentele expuse în ordonanțe de procurori. La 21.02.2017 depusă cererea de recurs la Curtea de Apel Bălți, în cadrul examinării căreia s-a depus și această sesizare către Curtea Constituțională.

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiței Explicative)

14.

A. ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII NORMELOR DE DREPT INTRODUCUTE PRIN ART. II PCT. 4 ȘI ART. IX PCT. 4 ȘI 5 DIN LEGEA NR. 196 DIN 28.07.2016 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE LEGISLATIVE, PUBLICATĂ ÎN MONITORUL OFICIAL AL R. MOLDOVA NR. 306-313 ART. 661 DIN 16.09.2016

- 14.1 Art. 201¹ Cod Penal dar și Art. 78 și 78¹ Cod contravențional, după modificările și completările introduce prin Art. II pct. 4 și Art. IX pct. 4 și 5 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 306-313 art. 661 din 16.09.2016, decriminalizează violența în familie care nu provoacă vătămare a integrității corporale, cel puțin neînsemnată. După modificări, acestea au devenit componente material și dovada prezenței leziunilor corporale a devenit obligatorie.
- 14.2 După cum arată și circumstanțele specifice ale acestui caz, astăzi, membrul de familie supus violenței în familie din partea altui membru, are o sarcină disproporționată de a proba că este supus violenței în familie dar și nu poate obține sancționarea acțiunilor de violență în familie față de sine dacă nu face dovada leziunilor corporale printr-un raport medico-legal. Violența spiritual, violența economică și violența psihologică nu în zadar sînt definite separat în Legea nr. 45/2010 privind prevenirea și combaterea violenței în familie – acestea cauzează trauma psihologică de lungă durată care nu poate fi tratată atît de ușor ca și leziunile corporale. Și deși nu sînt vizibile, ele pot fi estimate de către experți psihologi și psihiatri doar că modificările aduse Art. 201¹ Cod penal și Art. 78, 78¹ Cod contravențional scot înafara cadrului legal răspunderea agresorului pentru aceste acțiuni violente.
- 14.3 O astfel de abordare vine în contradicție în primul rînd cu Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), un tratat internațional la scrierea căruia a participat și delegația guvernamentală a Republicii Moldova, în redacția aprobată și adoptată în 2011 de către State Membre a Consiliului Europei, printre care și Republica Moldova, deschisă pentru ratificare internațională. Convenția în cauză a fost semnată de către Republica Moldova la 06 februarie 2017. Cele mai relevante prevederi ale acestui tratat le-am indicat mai jos, ele vin să sublinieze obligațiile pozitive asumate de Statul membru de a avea o abordare holistică a prevenirii și combaterii violenței în familie pentru a asigura femeiei acces la justiție, prevenirea maltratării în familie, sancționarea eficientă a violenței în familie atît fizică cît și psihică.
- 14.4 În cauza Eremia și Alții v Moldova în hotărîrea Curții Europene din iunie 2013, Curtea a recunoscut că subiecți a violenței în familie sînt și copiii care devin martori a violenței asupra unui părinte din partea celuilalt. Și în acest caz și în cauza Mudric v. Moldova în hotărîrea din iunie 2013 la constatarea încălcării Art. 14, 3 și 8 al Convenției, Curtea a reiterat obligațiile pozitive ce revin Statutului de a opri orice formă de violență bazată pe gen prin adoptarea cadrului normative necesar și aplicarea acestuia potrivit.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notiței Explicative)

15.

Prin prezenta sesizare, solicit Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității

A.

Art. 201¹ alin(1) lit c) COD PENAL al Republicii Moldova, COD Nr. 985 din 18.04.2002, modificat prin Art. II pct. 4 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 306-313 art. 661 din 16.09.2016

în partea ce ține de sintagma prevăzută la **Art. 201¹ alin(1) lit c) ... "dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății"**

B.

Articolul 78. Vătămarea integrității corporale COD CONTRAVENȚIONAL al Republicii Moldova, COD Nr. 218 din 24.10.2008, modificat prin Art. IX pct. 4 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 306-313 art. 661 din 16.09.2016

în parte ce ține de sintagma prevăzută la **Art. 78 alin(1) "... care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale"**

C.

Articolul 78¹. Violența în familie COD CONTRAVENȚIONAL al Republicii Moldova, COD Nr. 218 din 24.10.2008, modificat prin Art. IX pct. 5 din Legea nr. 196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 306-313 art. 661 din 16.09.2016

în parte ce ține de sintagma prevăzută la **Art. 78¹ "...care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale"**

(A se vedea capitolul VI din Notița Explicativă)

16.

B. LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ RELEVANTĂ

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, M.O. nr. 1 din 12.08.1994

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) *Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitate

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) *Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.*

Articolul 15

Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

Articolul 2.

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

violență în familie – acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral;

violență psihologică – impunere a voinței sau a controlului personal, provocare a stărilor de tensiune și de suferință psihică prin ofense, luare în derîdere, înjurare, insultare, poreclire, șantajare, distrugere demonstrativă a obiectelor, prin amenințări verbale, prin afișare ostentativă a armelor sau prin lovire a animalelor domestice; neglijare; implicare în viața personală; acte de gelozie; impunere a izolării prin detenție, inclusiv în locuința familială; izolare de familie, de comunitate, de prieteni; interzicere a realizării profesionale, interzicere a frecventării instituției de învățământ; deposedare de acte de identitate; privare intenționată de acces la informație; alte acțiuni cu efect similar;

violență spirituală – subestimare sau diminuare a importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, prin interzicere, limitare, luare în derîdere sau pedepsire a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice sau religioase; impunere a unui sistem de valori personal inacceptabile; alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare;

violență economică – privare de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate; abuz de variate situații de superioritate pentru a sustrage bunurile persoanei; interzicere a dreptului de a posedea, folosi și dispune de bunurile comune; control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune; refuz de a susține familia; impunere la munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv a unui membru de familie minor; alte acțiuni cu efect similar;

prejudiciu moral – cauzare a suferințelor fizice și/sau psihice, care conduce la umilire, frică, înjosire, incapacitate de apărare împotriva violenței, la sentimente de frustrare și la alte consecințe cu caracter similar;

Articolul 11.

Dreptul la protecție al victimei

(1) Victimei i se garantează apărarea drepturilor și intereselor legitime.

C. LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ RELEVANTĂ

1. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO)¹

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 3

Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

Articolul 14

Interzicerea discriminării

națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

PROTOCOLUL Nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 5

Egalitatea între soți

Soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relațiile cu copiii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică statele să ia măsurile necesare în interesul copiilor.

2. Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW)²

Articolul 1

În termenii prezentei Convenții, expresia discriminare față de femei vizează orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are drept efect sau scop să compromită ori să anihileze recunoașterea, beneficiul și exercitarea de către femei, indiferent de starea lor matrimonială, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, a drepturilor omului și libertăților, fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural și civil sau în orice alt domeniu.

Articolul 2

Statele părți condamnă discriminarea față de femei sub toate formele sale, convin să ducă prin toate mijloacele adecvate și fără întârziere o politică vizând să elimine discriminarea față de femei și, în acest scop, se angajează:

- b) să adopte măsuri legislative și alte măsuri corespunzătoare, inclusiv sancțiuni în caz de nevoie, care să interzică orice discriminare față de femei;
- c) să instituie o protecție pe cale juridică a drepturilor femeilor pe bază de egalitate cu bărbații și să garanteze prin intermediul tribunalelor naționale competente și al altor instituții publice protecția efectivă a femeilor împotriva oricărui act discriminatoriu;
- d) să se abțină de la orice act sau practică discriminatorie față de femeie și să asigure ca autoritățile și instituțiile publice să se conformeze acestei obligații;
- e) să ia toate măsurile corespunzătoare pentru eliminarea discriminării față de femei de către o persoană, o organizație sau o întreprindere oricare ar fi aceasta; f) să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv prin dispozițiile legislative, pentru modificarea sau abrogarea oricărei legi, dispoziții, cutume sau practici care constituie o discriminare față de femei;
- g) să abroge toate dispozițiile penale care constituie o discriminare față de femei.

Articolul 5

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru:

- a) a modifica schemele și metodele de comportament social și cultural al bărbatului și femeii, pentru a se ajunge la eliminarea prejudecăților și practicilor cutumiare sau de altă natură care sunt bazate pe ideea de inferioritate sau superioare a unui sex, sau pe imaginea șablon privind rolul bărbatului sau al femeii;

3. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul)³

Articolul 1

Obiectivele Convenției

1 Obiectivele prezentei Convenții sunt acelea de a:

- a) proteja femeile împotriva tuturor formelor de violență și de a preveni, de a urmări în justiție și de a elimina violența împotriva femeilor și violența domestică;

²Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor

- c) proiecta un cadru cuprinzător, politici și măsuri pentru protecția și asistența tuturor victimelor violenței împotriva femeilor și a violenței domestice;

Articolul 2

Sfera de aplicare a Convenției

- 1 Prezenta Convenție se va aplica tuturor formelor de violență împotriva femeilor, inclusiv violența domestică, care afectează femeile în mod disproporționat.
- 2 Părțile sunt încurajate să aplice prezenta Convenție tuturor victimelor violenței domestice. Părțile vor acorda o atenție specială femeilor victime ale violenței de gen în implementarea dispozițiilor prezentei Convenții.
- 3 Prezenta Convenție se va aplica pe timp de pace și în situații de conflict armat.

Articolul 3

Definiții

În scopul prezentei Convenții:

- a) "violența împotriva femeilor" este înțeleasă drept o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și va însemna toate acțiunile de violență de gen care rezultă în, sau care sunt probabile a rezulta în, vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică cauzată femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau deprivarea arbitrară de libertate, indiferent dacă survine în public sau în viața privată;
- b) "violența domestică" va însemna toate acțiunile de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în familie sau în unitatea domestică sau între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima;
- c) "gen" va însemna rolurile, comportamentele, activitățile și atributele construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați;
- d) "violența de gen împotriva femeilor" va însemna violența care este direcționată împotriva unei femei pentru că ea este o femeie sau care afectează femeile în mod disproporționat;
- e) "victimă" va însemna orice persoană fizică, care este supusă comportamentului specificat la punctele a și b;
- f) "femeile" includ fetele cu vârsta până în 18 ani.

Articolul 4

Drepturi fundamentale, egalitate și nediscriminare

- 1 Părțile vor lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a promova și proteja dreptul tuturor, în special al femeilor, de a trăi fără violență atât în sfera publică, cât și în cea privată.
- 2 Părțile condamnă toate formele de discriminare împotriva femeilor și iau, fără întârziere, măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a o preveni, în special prin:
  - interzicerea discriminării împotriva femeilor, inclusiv prin utilizarea sancțiunilor, acolo unde este cazul;
  - abrogarea legilor și a practicilor care discriminează împotriva femeilor.

Articolul 5

Obligațiile statului și diligența cuvenită

- 1 Părțile se vor abține de la a se angaja în orice act de violență împotriva femeilor și se vor asigura că autoritățile, funcționarii, reprezentanții, instituțiile statului și alți actori care acționează în numele Statului acționează în conformitate cu această obligație.
- 2 Părțile vor lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a exercita diligența cuvenită pentru a preveni, investiga, pedepsi și a furniza despăgubiri pentru actele de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei Convenții, care sunt săvârșite de actori non-statali.

Articolul 7

Politici cuprinzătoare și coordonate

- 1 Părțile vor lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a adopta și implementa politici eficiente, cuprinzătoare și coordonate la nivel de Stat, cuprinzând toate măsurile relevante pentru a preveni și combate toate formele de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei Convenții și pentru a oferi un răspuns holistic la violența împotriva femeilor.

3 Măsurile luate în conformitate cu prezentul articol vor implica, acolo unde este cazul, toți actorii relevanți, precum agențiile guvernamentale, parlamentele și autoritățile naționale, regionale și locale, instituțiile naționale pentru drepturile omului și organizațiile societății civile.

Articolul 12

Obligații generale

2 Părțile vor lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a preveni toate formele de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei Convenții de orice persoană fizică sau juridică.

Articolul 33

Violența psihologică

Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a asigura faptul că este incriminat comportamentul intenționat de prejudiciere a integrității psihologice a unei persoane prin coerciție sau amenințări.

Articolul 41

Înlesnirea sau complicitatea și tentativa

1 Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a recunoaște drept infracțiuni, atunci când sunt comise intenționat, înlesnirea comiterii sau complicitatea la comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu Articolele 33, 34, 35, 36, 37, 38.a și 39 ale prezentei Convenții.

2 Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a recunoaște drept infracțiuni, atunci când sunt comise intenționat, tentativele de comitere a infracțiunilor stabilite în conformitate cu Articolele 35, 36, 37, 38.a și 39 ale prezentei Convenții.

Articolul 45

Sanțiuni și măsuri

1 Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a se asigura că infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție sunt pasibile de sanțiuni eficiente, proporționale și disuasive, luând în considerare gravitatea acestora. Aceste sanțiuni vor include, după caz, sentințe implicând privarea de libertate, care pot duce la extrădare.

2 Părțile pot adopta alte măsuri în legătură cu agresorii, cum ar fi:

- monitorizarea sau supravegherea persoanelor condamnate;
- retragerea drepturilor părintești, dacă interesul copilului, care poate include siguranța victimei, nu poate fi garantat în niciun alt mod.

Articolul 46

Circumstanțe agravante

Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a se asigura că următoarele circumstanțe, în măsura în care nu fac parte deja din elementele constitutive ale infracțiunii, pot fi luate în considerare, în conformitate cu dispozițiile relevante ale legislației interne, în determinarea sentinței în legătură cu infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta Convenție:

- a. infracțiunea a fost comisă împotriva unei(ui) fost(e) sau actual(e) soț(ii) sau partener(e), după cum recunoaște legislația internă, de un membru de familie, de o persoană care conviețuiește cu victima sau de o persoană care a abuzat de puterea sa;
- b. infracțiunea, sau infracțiunile asociate, a(u) fost comisă(e) în mod repetat;
- c. infracțiunea a fost comisă împotriva unei persoane făcute vulnerabile de circumstanțele particulare;
- d. infracțiunea a fost comisă împotriva sau în prezența unui copil;
- e. infracțiunea a fost comisă de una sau mai multe persoane, care acționează împreună;
- f. infracțiunea a fost precedată sau acompaniată de nivele extreme de violență;
- g. infracțiunea a fost comisă cu utilizarea sau cu amenințarea unei arme;
- h. infracțiunea a avut drept rezultat o vătămare fizică sau psihologică a victimei;
- i. agresorul a fost condamnat anterior pentru infracțiuni de natură similară.

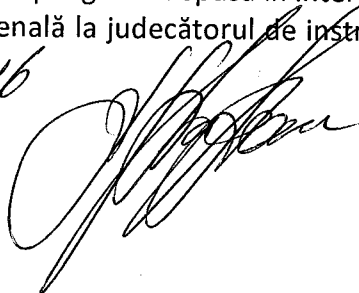
VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

a) cauza penală nr. ... pornită la plîngerea depusă în interesele petiționarei Dina Gurușciuc în temeiul Art. 313 Cod de procedură penală la judecătorul de instrucție contestînd legalitatea ordonanței din ... și a celei din ...

104-43/17

AS. 1d. 16

17/1/16

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(A se vedea capitolul VIII al Notiței
Explicative)

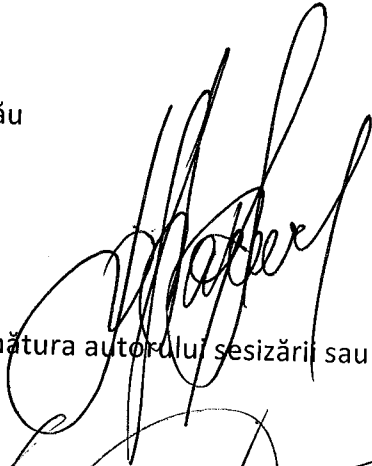

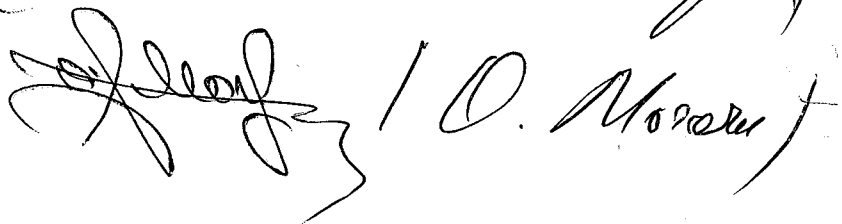
18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun. Chișinău

Data 05.04.2017

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Președintele
Sedinței Judecătorești
Judecătorești

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr.10r-43/17

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul Sîngerei
Judecător Iurie Malcoci

ÎNCHEIERE

03 mai 2017

mun.Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

în componența:
Președintele de ședință
Judecătorii

Gheorghe Scutelnic
Oleg Moraru, Ion Talpa

cu participarea:
Procurorului
Avocaților

Constantin Șușu
Doina Ioana Străisteanu și Igor Ciuru

a judecat în ședință de judecată închisă în ordine de recurs, recursul avocatului Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Gurușciuc Dina, declarat împotriva încheierii judecătoriai Bălți sediul Sîngerei din 06.02.2017, prin care plîngerea depusă de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Gurușciuc Dina împotriva ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală din 17.11.2016 a procurorului în procuratura Sîngerei, Constantin Șușu și ordonanței din 05.12.2016 a procurorului, adjunct-interimar al procurorului-șef al procuraturii r.Sîngerei, Eugeniu Tocarciuc a fost respinsă ca neîntemeiată, în cadrul căruia a fost înaintată Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional, de avocatul Străisteanu Doina Ioana în interesele Dinei Gurușciuc.

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul penal,-

CONSTATĂ :

Prin încheierea judecătoriai Bălți sediul Sîngerei din 06.02.2017, plîngerea depusă de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Gurușciuc Dina împotriva ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală din 17.11.2016 a procurorului în procuratura Sîngerei, Constantin Șușu și ordonanței din 05.12.2016 a procurorului, adjunct-interimar al procurorului-șef al procuraturii r.Sîngerei, Eugeniu Tocarciuc a fost respinsă ca neîntemeiată.

Legalitatea și temeinicia încheierii a fost contestată cu recurs în termenul și ordinea prevăzută de art.313 alin.(6) Cod de procedură penală de către **avocatul Străisteanu Doina Ioana** în interesele **Dinei Gurușciuc**, care solicită admiterea recursului, casarea integrală a încheierii din 06.02.2016 și adoptarea unei noi

hotărâri, prin care să se dispună anularea ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală din 17.11.2016 a procurorului în procuratura Sîngerei, Constantin Șușu și ordonanței din 05.12.2016 a procurorului, adjunct-interimar al procurorului-șef al procuraturii r.Sîngerei, Eugeniu Tocarciuc și să fie obligat procurorul să lichideze neajunsurile urmăririi penale, în special în ce privește recalificarea acțiunilor pentru a cuprinde violența față de minor.

În recurs *avocatul* a invocat, că nu este de acord cu încheierea contestată. Judecătorul de instrucție citează textul din lege după cum a fost indicat de către procuror în ordonanța de scoatere de sub urmărire, fără să dea o apreciere în drept per ansamblu situației de violență în familie în care Dina Gurușciuc a fost supusă de Nicolae Cucereavii, ignorând și caracterul ultimului (repetate condamnări și infracțiuni comise).

Încheierea nu conține nici un răspuns invocat de ei în plîngerea depusă în ordinea art.313 Cod de procedură penală, și anume, calificarea a fost făcută greșit de către urmărirea penală, nu sau cercetat toate aspectele, nu s-a luat în calcul că era prezent copilul minor la acțiunile de violență în familie față de Dina Gurușciuc, s-a ignorat faptul că acțiunile lui Cucereavii Nicolae sînt sistematice și au fost comise pentru a impune un control asupra Dinei Gurușciuc pentru a o controla și a o izola de prieteni și familie.

Evident, că cu ordonanța din 17.11.2016 categoric nu sînt de acord. Art.201¹ "Violența în familie" Cod penal, chiar și în redacția de după 16.09.2016, sancționează penal acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin b) intimidare în scop de impunere a violenței sau a controlului personal asupra victimei, iar faptele prevăzute la alin.(2) lit.a) săvîrșite asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei constituie o agravare a faptei comise.

Gurușciuc Dina în toate depozițiile sale a indicat că a fost lovită cu pumnul peste față, a fost strangulată și înjurată de Cucereavii Nicolae, care astfel, prin violență fizică și psihică își impunea propria voință asupra părții vătămate, toate acestea în prezența copilului minor. Pentru că suferințele fizice și psihice nu erau suficiente, Cucereavii Nicolae a separat copilul de mamă prin scoaterea ilegală din țară și ținerea lui în Italia.

Nu pentru toate acțiunile de violență în familie se cere dovada leziunii integrității corporale, acțiunile agresorului lezează și integritatea psihică a victimei, exact situația victimei Gurușciuc Dina. Violența asupra lui Gurușciuc Dina din partea lui Cucereavii Nicolae nu a fost singulară și nu sa consumat la acea lovitură și strangulare din ograda casei mamei sale. Faptul, că agresorul a luat copilul de lângă mamă și l-a dus în Chișinău, unde l-a lăsat în grija persoanelor străine, faptul că a venit cu alți doi indivizi și a răpit-o cauzîndu-i repetat traumă psihologică, anxietate, escoriații, acțiuni care trebuie aplicate în cumul, nu pot fi fragmentate. El nu a răpit-o din plăcere, dar pentru a impune voința sa de a o aduce la Chișinău, după ce Gurușciuc Dina a refuzat să se supună, fapt pentru care a fost înjurată, strangulată și lovită.

Repetat atrage atenția asupra faptului, că Cucereavii Nicolae a bătut-o pe concubina sa Dina Gurușciuc în ziua de 22.09.2014 în prezența copilului minor,

după care a luat copilul, împiedicând comunicarea dintre mamă și copil de doar 2 ani - din acea zi până în mai anul 2016. Cucereavii Nicolae a scos copilul din țară și a ținut separat mama de copil în fel cu intenția de a o supune pe partea vătămată voinței sale, ca să locuiască cu el și să fie a lui. Cucereavii Nicolae trebuie atras la răspunderea penală pentru acțiuni intenționate de intimidare aplicate asupra copilului și mamei acestuia, în scop de impunere a voinței și a controlului personal asupra victimei.

Ține să atragă atenția, că în cauza Eremia și alții versus Moldova, hotărîrea Curții Europene din iunie 2013, Curtea a recunoscut, că subiecții violenței în familie sînt și copii care devin martori a violenței asupra unui părinte din partea celuilalt. Pe lângă faptul, că minorul Cucereavii Adrian a văzut violența asupra mamei sale, copilul a fost unealta de șantaj și manipulare a lui Gurușciuc Dina, continuînd astfel acțiunile de violență în familie față de ambii membri ai familiei, toate pentru a supune voinței sale. Din acest motiv, cere examinarea tuturor circumstanțelor cauzei și calificarea corectă a acțiunilor de violență în familie, asupra a doi membri, cu recunoașterea minorului Adrian Cucereavii drept parte vătămată.

Recalificarea acțiunilor agresorului cu scoaterea de sub urmărirea penală încalcă dreptul la remediu efectiv al minorului, dar și al mamei acestuia, victime a violenței în familie.

La 21.11.2016, la plîngerea depusă în baza art.299¹-299² Cod de procedură penală, a anexat raportul de expertiză medico-legală nr.1337 din 28.03.2014 și cel cu nr.6257 din 10.12.2014, care confirmă acțiunile sistematice de violență psihică și fizică asupra lui Gurușciuc Dina din partea lui Cucereavii Nicolae, cu cauzarea inclusiv a leziunilor corporale. Acestea au avut loc pînă la violența din 22.09.2014 și după acea zi, și calificarea violenței în familie trebuie să se facă per ansamblu, nu fragmentat și aceste rapoarte medico-legale vorbesc despre caracterul violent și incorijabil al agresorului.

Aici face referire și la art.13 din CEDO.

Ordonanțele contestate contravin principiilor de bază a procesului penal enunțate la art.1 alin.(2) Cod de procedură penală.

Cauza a fost fixată pentru examinare.

Procedura de citare legală a participanților procesului penal în instanța de recurs a fost respectată.

Gurușciuc Dina și **Cucereavii Nicolae**, fiind legal citați, nu sau prezentat și nici n-au comunicat motivele neprezentării sale, fiind asistați de avocați.

În ședința de judecată din 05.04.2017 ora 14:40-14:42, *avocatul Străisteanu Doina Ioana* în interesele *Dinei Gurușciuc* a înaintat *Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional*, care au fost modificate prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016, invocînd că prin aceste modificări se descriminalizează violența în familie care cauzează victimei traumă psihică (stres post traumatic, tulburări psihice, stres, depresie, anxietate etc.) fără cauzarea simultană și a vătămărilor neînsemnate a integrității corporale pentru aplicarea răspunderii contravenționale, cel puțin. Legea cu privire

la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45 din 01.03.2007 pe linia violența fizică și sexuală, recunoaște ca fiind violență în familie și violența spirituală, economică, psihologică, aplicarea cărora în mod sistematic asupra victimei duc la cauzarea traumelor psihologice severe, care nu se supun aprecierii medico-legale pentru determinarea vătămarilor corporale cerute de componentele prevăzute la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional. În consecință reiese, că modificările aduse la articolele nominalizate exonerează de răspunderea penală și contravențională membrii de familie care aplică violența fără vătămarea cel puțin neînsemnată a integrității corporale, ignorându-se consecințele psihologice aduse victimei. O atare stare de lucruri vine în contradicție cu obligațiunile pozitive ale Republicii Moldova asumate la ratificarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului, a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței în familie și a violenței față de femei, a Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei și alte tratate internaționale în domeniul combaterii violenței de acest gen.

Prin concluzia din 25.04.2017, *avocatul Rusanovschi Iulian* și-a argumentat poziția de netemeinicia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, invocând, că cererea nu corespunde formularului, că este contrară cerințelor Curții, că n-a descris circumstanțele cauzei, că formularul trebuie semnat, că avocatul urma să-și exercite acest drept în fața judecătorului ordinar etc..

În ședința de judecată din 03.05.2017 părțile procesului penal sau expus asupra acestei cereri.

Avocatul Străisteanu Doina Ioana și-a susținut cererea și a solicitat acceptarea ei.

Procurorul Constantin Șușu a considerat cererea întemeiată necesar de a fi acceptată.

Avocatul Igor Ciuru a considerat cererea neîntemeiată și necesar de a o respinge.

Colegiul penal, examinând și studiind Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional, înaintată de avocatul Străisteanu Doina Ioana în interesele Dinei Gurușciuc, concluziile avocatului Rusanovschi Iulia, materialele cauzei, audiind părerea participanților la proces, raportând circumstanțele cauzei la prevederile legale, a ajuns la concluzia, că cererea dată urmează a fi acceptată din următoarele considerente:

În motivarea acestei soluții, Colegiul penal menționează, că potrivit *art.7 alin.(3) Cod de procedură penală*, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se înfărmă Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art.135 din Constituția Republicii Moldova și paragraful 51 al Hotărîrii pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția Republicii

Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 a Curții Constituționale, controlul constituționalității legilor și altor acte normative ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului este exercitat în temeiul literei a) și prin intermediul excepției de neconstituționalitate, litera g) din articolul constituțional menționat.

Paragrafele 54, 63 și 64 ale *Hotărârii* vizate prevăd, că excepția de neconstituționalitate este un mijloc de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune eo ipso prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înlăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională. Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

Prin aceeași *Hotărâre*, Curtea Constituțională a prevăzut un capitol, în care a indicat raportul dintre judecător și partea litigiului care ridică excepția de neconstituționalitate, în care a ținut să menționeze atât persoanele, cât și procedura de înaintare a cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În special, Curtea a indicat, că "3.2.2. Rolul judecătorului ordinar la ridicarea excepției de neconstituționalitate 74. Curtea menționează că procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate presupune parcurgerea a două etape distincte: (1) etapa judiciară, premergătoare, ce constă în invocarea excepției de neconstituționalitate în cadrul unui proces aflat pe rolul unei instanțe judecătorești și pronunțarea judecătorului asupra acestui incident procedural, finalizată eventual cu sesizarea Curții Constituționale; (2) etapa de contencios constituțional propriu-zis, ce constă în soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională. 75. Curtea reține că, la prima etapă, rolul determinant aparține judecătorului ordinar, care, în cele din urmă, dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate. Acesta poate fi numit „primul judecător constituțional”, care în procesul de aplicare a legii sesizează aspectele de neconstituționalitate. 76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității. 3.2.3. Raportul între judecător și partea litigiului care ridică excepția de neconstituționalitate 77. Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către: (1) instanța de judecată din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate; (2) părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei. 78. Fiind un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale, excepția de neconstituționalitate poate fi invocată într-un proces declanșat și doar în cazul în care are incidență în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată. 79. Astfel, controlul

concrete de constituționalitate, pe cale de excepție constituie singurul
prin intermediul cărui cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a
impune legii în fața instanței constituționale. În cazul în care, prin lege, drepturile
constituționale sunt încălcate. 80. Curtea menționează că dreptul de acces al
cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța
constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această
cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de
asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al
supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu
privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale. 81.
Potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de
neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului.
Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea
Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude
aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze. 82. Curtea
reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau
asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv
la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în
categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2)
excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică
că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate
urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a
Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea
constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții
Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților
sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful
82. 84. În cauza Ivanciuc v. România (decizia nr. 18624/03) fiind invocat refuzul
instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de
neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării
unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să
depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată
pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască.
Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o
instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce
atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al
Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëme
și alții v. Belgia, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și
33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și Wynen v. Belgia, nr. 32576/96, § 41, CEDO
2002-VIII)”. 85. Totodată, în cauza Pronina v. Ucraina (no. 63566/00) Curtea
Europeană a statut că dispozițiile Convenției Europene nu garantează dreptul de
acces la o instanță cu competența de a invalida sau de a nesocoti o dispoziție
legală, ori de a da o interpretare oficială acesteia. De asemenea, a reținut că
prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau
internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudiciară. În același timp, față de
sistemul de drept ucrainean, în care persoanele fizice nu pot sesiza direct instanța

... instanței prin intermediul instanțelor de fond, care au cauză de
... Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis
... cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu
dispozițiile constituționale, și prin urmare, ignorând acest aspect, deși el era
specie important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art. 6
paragraful 1 din Convenție. 86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de
neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a
excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar
dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. 87. Având în vedere cele
menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza
unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât
și obligația să se adreseze Curții Constituționale. 88. În același timp, Curtea
observă că, potrivit prevederilor legale, încheierea prin care se refuză ridicarea
excepției nu poate fi contestată separat cu recurs, ci doar odată cu fondul cauzei.
În aceste condiții, deși excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată la orice
etapă a procesului până la pronunțarea hotărârii și în cadrul oricărei instanțe în
ordinea exercitării căilor de atac (judecătorii, Curți de Apel, Curtea Supremă de
Justiție). Curtea reține că, în vederea asigurării celerității procesului, părțile
trebuie să aibă posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea
judecătorului ordinar de respingere a cererii de ridicare a excepției. Din aceste
considerente, Curtea va emite o Adresă Parlamentului, în vederea reglementării
procedurii de contestare a acestor încheieri.”

Reieșind din prevederile legale menționate și Hotărîrea Curții Constituționale, Colegiul penal consideră, că avocatul Străisteanu Doina Ioana a fost în drept să înainteze în interesele Dinei Gurușciuc, Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional, chiar și în procedura de recurs.

Raportînd cererea nominalizată la prevederile Hotărîrii Curții, Colegiul penal constată, că ea întrunește cele patru condiții necesare pentru acceptarea cererii prevăzute la paragraful 82 din hotărîrea nominalizată.

În primul rînd, obiectul excepției de neconstituționalitate, și anume, neconstituționalitatea modificărilor la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional, introduse prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016, intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, așa cum sînt niște legi adoptate de Parlament, care pot fi supuse controlului constituțional.

În al doilea rînd, excepția de neconstituționalitate este ridicată de reprezentantul părții procesului penal, în speța dată avocatul Străisteanu Doina Ioana, care acționează în bază de mandat și reprezintă drepturile și în interesele victimei violenței în familie Dinei Gurușciuc și copilului minor al acesteia, care de asemenea este victimă a acestei violențe.

În al treilea rînd, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei date, în speța dată art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹

Cod contravențional, care au fost modificate prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 și prin aceste modificări exclude răspunderea agresorului violenței în familie pentru cauzarea dăunelor fizice, inclusiv sistematice, precum și violenței psihice, economice etc..

În *al patrulea rând*, nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate, în speță a modificărilor prin Legea pentru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 a *art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional*, în privința cărora Curtea să se expună referitor la constituționalitatea sau neconstituționalitatea lor.

Totodată, Colegiul penal ține să menționeze, că reprezentantul, *avocatul Străisteanu Doina Ioana* a respectat și formularul sesizării privind excepția de neconstituționalitate, acesta fiind compeltat în corespundere cu nota explicativă și ghidul, fiind semnat de aceasta și contrasemnat de completul de judecată.

Potrivit paragrafelor 107-109 al *Hotărîrii* vizate, în același timp, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Curtea menționează că edictarea și aplicarea corectă, uniformă și în spiritul principiilor constituționale a legii reprezintă pilonul statului de drept, iar, în consecință, excepția de neconstituționalitate constituie o garanție constituțională a drepturilor și libertăților conferite cetățenilor pentru apărarea lor împotriva unor eventuale abateri ale legiuitorului prin instituirea unor norme contrare Constituției. Curtea Constituțională, avînd rolul de garant al supremației Constituției, devine garantul acestor drepturi și libertăți.

Astfel, în vederea asigurării aplicării acestui mecanism constituțional, asupra excepției de neconstituționalitate urmează a se pronunța în exclusivitate instanța de contencios constituțional la sesizarea judecătorilor din cadrul tuturor instanțelor judecătorești.

În același context, Colegiul penal ține să menționeze, că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Cît ține de poziția expusă în concluzia avocatului Rusanovschi Iulian și de avocatul Igor Ciuru în ședința de judecată, Colegiul penal o consideră nefondată și contrară circumstanțelor cauzei, prevederilor legale și *Hotărîrii* Curții.

În acest context, Colegiul penal n-a constatat nici o circumstanță, normă legală, hotărîre, care ar motiva refuzul în acceptare a cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintate la examinarea cazului dat.

În final, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că cererea nominalizată urmează a fi acceptată și remisă conform competenței Curții Constituționale a Republicii Moldova, iar examinarea recursului din 21 februarie 2017, declarat împotriva încheierii judecătorești Bălți sediul Sîngerei din 06.02.2017, înaintat de avocatul

Străisteanu Doina Ioana în interesele Dinei Gurusciuc, de suspendat pînă la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate în temeiul celor expuse, conducîndu-se de dispoziția art.7, 313, 336, 411, 442 Cod de procedură penală, art.135 din Constituție, Hotărîrea nr.2 din 09.02.2016 a Curții Constituționale, Colegiul penal,-

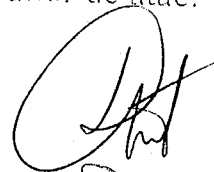
DECIDE:

Se acceptă *Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a modificărilor introduse prin Legea centru completarea și modificarea unor acte legislative nr.196 din 28.07.2016 la art.201¹ alin.(1) lit.c) Cod penal, art.78 alin.(1) și art.78¹ Cod contravențional*, înaintată de *avocatul Străisteanu Doina Ioana* în interesele *Dinei Gurusciuc* și se remite cererea respectivă conform competenței Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea recursului din 21 februarie 2017, declarat împotriva încheierii judecătorești Bălți sediul Sîngerei din 06.02.2017, înaintat de *avocatul Străisteanu Doina Ioana* în interesele *Dinei Gurusciuc*, pînă la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.

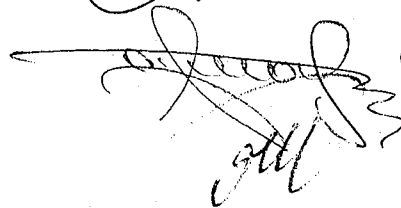
Prezentă încheiere nu se supune căilor de atac.

Președintele ședinței:

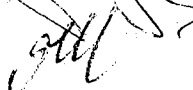

Gheorghe Scutelnic

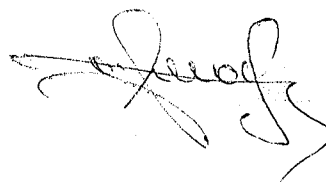
Judecători:

Oleg Moraru

Ion Talpa

O. Alboacă